

Izhaja vsak dan zjutraj razven v ponedeljkih in dnevih po praznikih. Posamezna številka Din 1.—, lanskoletne 2.—; mesečna naročnina Din 20.—, za tu-žnjo 30.—. Uredništvo v Ljubljani, Gregorčičeva 23. Telefon uredništva 30-70, 30-69 in 30-71

Jugoslovan

Rokopisov ne vračama.
Oglas po tarifi in dogovoru.
Uprava
v Ljubljani, Gradišče 4, tel. 30-68.
Podružnica v Mariboru, Alek-
sandrova cesta št. 24, tel. 29-60.
V Celju: Slomškov trg 4.
Pošt. šek. rač. Ljubljana 15.621.

Št. 103a

Ljubljana, sreda, dne 6. maja 1931

Leto II.

Dr. Karel Renner,
novi predsednik avstrijskega parlamenta.

Sestanek med Nj. Vel. kraljem Aleksandrom in kraljem Karlom

Beograd, 5. maja. AA. O priliki potovanja Nj. Vel. kralja Romunije Karola II. v Temešvar in po želji Nj. Vel. kralja Aleksandra I., da vidi svojega visokega sorodnika, je bil včeraj 4. maja sestanek obeh suverenov na kraljevi jahi »Dragor« v pristanišču Drenkova na Dunavu.

Nj. Vel. kralj Aleksander je bil na jahi v spremstvu ministra dvora g. Bore Jeftića, romunskega poslanika na našem dvoru Guranescu, admirala D. Vikershausna in dvorske suite.

Nj. Vel. romunskega kralja Karola so spremljali predsednik romunske vlade g. Jorga, vojni minister general Konstantin Stefanescu-Amza, naš poslanik na romunskem dvoru g. Colak Antić, generalni tajnik romunskega ministrstva za zunanje zadeve g. Filaliti in dvorska suita.

Med izletom po Dunavu je Nj. Vel. kralj Aleksander priredil na jahi kosilo na čast svojega visokega gosta.

Sestanek je bil povsem rodbinskega značaja. Razstanelek obeh suverenov v Drenkovi ob 14. je bil nad vse prisrčen.

Nj. Vel. kraljica Marija na Jadranu

Split, 5. maja. (h) Včeraj popoldne okrog pol 5. se je Nj. Vel. kraljica Marija v spremstvu princeze Olge in grške princeze Marie odpe-
ljala z avtomobilom po Rimski ulici do Porta aurea. Visoki gostje so potem šli v peristil, na cesarsko dvorišče, v »kristinice« in nato do kliske trdnjave. Od tam so šli v Solin, kjer so si ogledali baziliko in izkopsine. Ob pol 5. so se vrnili v Split. Ob 5. se je Nj. Vel. kraljica s princesama Olgo in Marnio, s prestolonaslednikom Petrom in s princema Tomislavom in Andrejem odpeljala do zaliva Štula, kjer so visoki gostje več časa ostali in se sprehajali. Nato so se vrnili domov.

Zaroka romunske princeze Ileana

Bukarešta, 5. maja. (d) Kralj Karel je nocoj dobil brzojavko iz brižinskega Freiburga, s katero so mu javili zaroko princeze Ileana z nekdanjim avstrijskim nadvojvodo Antonom. Nadvojvoda Anton je sin bivšega avstrijskega nadvojvode Leopolda Salvatorja in princeze Izabele. On je znan avijatik in prebiva v Barceloni. Poroka naj bi se vršila meseca julija v Romuniji. Kralj Karel in vlada sta že brzojavno sporočila svoj pristanelek na ženitev. Zaroka se je izvršila na gradu princeze Hohenzollernskega, bratranca princeze Ileana. Princeza Ileana se je seznanila z ženinom za svojega bivanja v Spaniji.

Zaupnica Briandu z ogromno večino

Pariz, 5. maja. d. Danes popoldne se je zopet sestel parlament. Poslanska zbornica je sklenila, da se bo razprava o nemško-avstrijskem žariškem dogovoru vršila dne 7. t. m.

Pariz, 5. maja. AA. Francoska zbornica je na današnji seji izrazila zunanjemu ministru Briandu z ogromno večino zaupnico. Zunanje-politična debata bo v četrtek. Briand bo odgovorjal na interpelacije o načrtu nemško-avstrijske carinske unije in na kritike svoje zunanje politike. Poročajo, da bo Briand najbrž imenovan za uradnega kandidata za predsedniške volitve. Debata o adresi se je spremenila v oster spor med socialisti in komunisti. Pri tem je prišlo do dejanskega spopada med poslancema Antonellijem in Martyjem. Danes se je sestel kabinet na izredno sejo, kjer je Briand izjavil, da je pripravljen odgovorjati ta teden na interpelacije o zunanji politiki, in očrtal svoj govor, ki bo najbrž eden izmed navažnejših v njegovi dolgi politični karieri.

Mala antanta ostane čvrsta in odločna

Popolnoma uspešen zaključek posvetovanj konference v Bukarešti - Pomembne izjave zunanjih ministrov Romunije, Jugoslavije in Češkoslovaške - Složni pred Društvom narodov - Važna vloga Male antante ne bo še dolgo prenehala

Bukarešta, 5. maja. AA. Snoči ob 9. je priredil princ Ghica svečan diner na čast češkoslovaškemu ministru Edvardu Benešu in jugoslovanskemu zunanjemu ministru dr. Voji Marinkoviću, njunima gospema in spremstvu. Pri tej priliki je imel romunski minister princ Ghica tale govor:

Pozdravni govor princea Ghice

Gospoda ministra, dragi gostje! Komaj sem prišel v Bukarešto, da prevzamem svojo novo dolžnost kot minister zunanjih zadev, mi je bila dodeljena velika sreča, da Vas pozdravim na sestanku Male antante, ki je prirejen v želji, da se izmenjajo nazori v korist dela, za katero že od ustanovitve Male antante delajo njene članice brez oklevanja in z roko v roki. Pravim: z roko v roki, in z zadoščenjem to poudarjam, ker v tem trenutku, ko smo tu zbrani okoli mize, ko se tu razstajamo vemo, da ta razhod ne bo pretrgal zvez, ki obstoje med nami. Ko ugotavljam, da je med nami vedno obstajal duh iskrenega zaupanja in soglasja želja, da dosežemo vse skupne cilje in da v tem duhu tudi začnemo reševati vsa vprašanja, moram naglasiti, da se je na tem zasedanju vnovič pokazalo naše popolno soglasje. Naj mi bo dovoljeno poudariti, da je ta sestanek nov dokaz vitalnosti Male antante, ker se je vršil in končal v zmislu tega, kar se sme izraziti z besedo »sporazum«. Ne samo glede te naše srečne grupacije, nego tudi zato, ker smo ponovno okrepili prepričanje, da smo trajno navezani drug na drugega in da ravnamo samo v splošnem interesu, proučujemo položaj držav in se naše delo giblje v okvirju mednarodnih pogodb in stremljenja Društva narodov. Tako naše delo direktno prispeva k neobhodnemu delu za konsolidacijo miru v Evropi.

Politično nebo ni brez oblakov, še več, na njem so taki oblaki, ki napovedujejo burjo. Dolžnost državnikov Male antante je, da na svojih sestankih prouče te oblake in store ukrepe, ki so potrebni, da se ognemo morebitni burji. Naša opreznost zahteva, da se ne smemo dati iznenaditi. Hvala Bogu, to ne pomeni, da bi delali zoper kogarkoli.

Glede na vse te smotre, zaradi katerih je Mala antanta tudi nastala, ima ona od prvega trenutka dalje pravico, da se ne da sumničati, kakor imajo to pravico tudi druge akcije, ki se opazajo v Evropi in ki jim je smoter krepitev vzajemnega sodelovanja v korist miru. Tem akcijam je treba dati priznanje, ker skrbje za preprek Evrope in za njene cilje. To velja tudi za cilje, ki jih hočemo mi doseči. Čimbolj kompaktni smo pri tem, tem čvrstejši in tesnejši so naše medsebojne zveze.

Ne menč se za nekatera nesoglasja v vprašanjih poedinih interesov, ki bi bila fatalna, če se ne bi mogli sporazumeti, bomo z velikim interesom delovali za doseg zaveznikiških ciljev v svrhu zagotovitve miru. Ti razlogi nikakor niso sekundarnega značaja. Zato bi bilo neupravičeno iskati kakih nesoglasij v naši zvezi. Ni dvoma, da se moramo čutiti srečne, da je Mala antanta imela že v početku svojega življenja prijatelje, ki so bdeli nad njo. Obstojala je možnost in želja, da pridejo k nam tudi drugi prijatelji, katerih navzočnost pri krstu novih pogodb ni odvisna od nas, nego od njih samih. Danes, ko gremo čvrsto naprej z roko v roki, sprejememo vsako dobro družbo, samo če ta družba hoče iti po isti poti kakor mi in če bo hotela spoštovati našo hišo.

Princ Ghica je svoj govor končal z željo, da bi bilo bivanje v Romuniji gostom prijetno in da bi odnesli dobre spomine. Nato je dvignl kozarec in nazdravil predsedniku češkoslovaške republike Masaryku in Nj. Vel. kralju Aleksandru I.

Odgovor dr. Marinkovića

Za princem Ghico je povzel besedo jugoslovanski minister dr. Marinković.

Vsakoletni sestanki državnikov Male antante — je rekel — so prestali biti senzacionalni dogodki. Mi smo na srečo vselej vnaprej gotovi, da se bomo vedno sporazumeli v vseh vprašanjih, ki se tičejo vseh treh držav. Ne izdam nikake tajnosti naših posvetovanj, če ugotovim, da naš trud ni imel namena odstraniti kakih razlik v mišljenju, ki jih ni, nego edino to, da se odkrijejo nova pota za obrambo naših stališč pred mednarodnim forumom. Zato se popolnoma pridružujem ministrovim besedam in ugotovitvi, da korakamo z roko v roki. Zahva-

lujem se gospodi in Vaši ekscelenci za ljubeznivo gostoljubje, ki sva ga ga. Marinkovića in jaz uživala v krogu Vašega naroda, in dvigam čašo na čast Nj. Vel. kralja Karola II. in v napredek kraljevine Romunije.

Govor dr. Beneša

Češkoslovaški zunanji minister dr. Beneš je imel za dr. Marinkovića tale govor:

Ministri Male antante so se prvič sestali pred 11 leti. Sestanki državnikov Male antante beležijo periode, ki so časih polne dogodkov, vselej pa so pomembni in zanimivi. Vsi predmeti in problemi, ki nastanejo v tem času, vse razmere v življenju centralne Evrope. Vse delovanje v Evropi in Zenevi, vse delo na mednarodnih konferencah — vse to predstavlja pomembno, nepretrgano in težko vzajemno delo za mir, delo za stabilizacijo Evrope in mednarodnih pogodb. Razgovori takega značaja hitro obrnejo nase pozornost politikov, novinarjev in zgodovinarjev. Oni naše delo kritikujejo, analizirajo, komentirajo, odobravajo in pobijajo. Drugi spet prijateljski sodelujejo pri tem delu. Sodim, da smemo brez strahu počakati na sodbu zgodovinarjev o teh sestankih, o katerih vodijo zgodovinarji naših držav račune. Naše države so morale vedno voditi račune o svojih življenjskih interesih. Vemo, da bomo tudi nadalje šli po tej poti.

V toku prvih 10 let življenja Male antante, njenega političnega in gospodarskega sodelovanja so večkrat v inozemstvu skušali verjeti glasovom o neklih nesoglasjih, o diferencah in popuščenju med nami. Vse te vesti so se izkazale za netočne in neutemeljene. Drugače, gospoda, tudi ni moglo biti, ko sta dva solidna elementa stala nad nami od početka naše politične konstrukcije: to sta skupna politika in politika pravilnega pojmovanja prirode naše centralne Evrope, ter politike, temelječa na mirnovih pogodbah. Iz tega, ker so politični činitelji faktorji velikega pomena, sledi, da še dolgo ne bo prestala važna vloga Male antante v centralni Evropi in v Evropi sploh.

Seveda je treba enako upoštevati na konferencah naših držav tudi gospodarski položaj. Politični položaj v Evropi je ustvaril nove obveze. V zadnjih dveh, treh letih je vstalo novo vprašanje, ki se imenuje gospodarska kriza. Ta veliki problem, ki enako tišči vse države sveta, se je izkazal kot dober kamen preizkušnje za Malo antanto. Daleč smo od tega, da bi si zapirali oči pred težkočami, ki karakterizirajo sedanjo krizo, pred težkočami, ki ne tišče samo nas, nego ves svet. Če je tako, kako naj bi bilo nam prizanešeno, da državam Male antante? Pri tem je jasno, da je treba gospodarske interese spraviti v sklad. Mi ki smo tako vsi gospodarsko zvezani, smo navezani na to, da rešimo težkoče, na katere smo naleteli, in zato mora biti naš sporazum pri raznih gospodarskih vprašanjih popoln. To smo dosegli na način, ki bi lahko bil vzor. To je naše veliko delo. Države, ki imajo v sebi osnovo za skladanje svojih interesov, morajo samo najti potrebno sintezo. Tu imamo v sebi popolno zaupanje. Države Male antante niso nikdar zanemarile sodelovanja tudi v teh pravih in so bile vedno prepričane, da je treba samo proučevati razumevanje, da se dobi način lojalne rešitve za razumevanje in skupnih potreb. Edino to vestno sodelovanje nam pomaga pri dosegu te sinteze. Tako smemo tudi danes reči, da kažejo vprašanja, ki so po svojem bistvu veljavna in sklepi, ki smo jih danes glede njih sprejeli, kako se vlade Male antante zavedajo te potrebe in koliko so prispevale k rešitvi težkoč, tako v centralni Evropi kakor v Evropi sploh.

In spet se je pokazalo, da smo složni, kakor hočemo ostati tudi v bodoče. Evropa se nahaja v položaju, ki bi nas morda trenutno mogel postaviti še pred bolj komplicirane probleme politične in gospodarske prirode. Toda, kakor ste naglasili Vi, dragi g. minister in prijatelj, se neprestano zavedamo svoje velike misije za ohranitev miru in stabilizacije centralne Evrope. Mala antanta ostane čvrsta in odločna in pripravljena na sodelovanje z vsakim in vsemi tistimi, ki kažejo dobro voljo. Prav tako zvesti poslanstvu sporazumov in ohranitvi miru delamo v tem duhu, da ohranimo vitalne interese vseh držav, ki so temelj miru in delovati hočemo tudi nadalje složno kot dobri Evropejci.

Dvigam to čašo na čast Nj. Vel. kralju Karolu II. in Nj. Vel. kralju Aleksandru I. za

čim večji napredek njunih narodov, naših prijateljev in zaveznikov.

Bukarešta, 5. maja. AA. Rador poroča: Zunanji ministri dr. Beneš in dr. Marinković ter princ Ghica ter predsednik vlade Jorga so bili danes povabljeni na obed h kralju Karolu.

Bukarešta, 5. maja. AA. Češki zunanji minister dr. Beneš je odpotoval danes ob 15. uri v Prago. Zunanji minister dr. Marinković se vrne drevi v Beograd.

Uradno poročilo o poteku konference

Bukarešta, 5. maja. AA. Rador poroča: Konferenca Male antante se je končala. Izdan je bil sledeči komunikat:

Redna letna konferenca ministrov za zunanje zadeve držav Male antante se je vršila 3., 4. in 5. maja v ministrstvu za zunanje zadeve v Bukarešti pod predsedništvom romunskega ministra za zunanje zadeve princea Ghice. Vsi trije ministri so proučili po redu vsa politična vprašanja, ki zanimajo vse tri države in ki se nanašajo na današnjo mednarodno situacijo. Rezultat teh splošnih proučevanj je bila ugotovitev, da mednarodna situacija v Evropi predstavlja gotovo število težkoč in da splošni interes treh držav Male antante nalaga bolj kot kdajkoli, da čvrsto nadaljujejo intimno sodelovanje in da še pojačajo medsebojne tesne zveze, ki so podlaga njihove skupne politike od začetka Male antante. Na seji 5. maja sta poleg delegatov treh držav bila prisotna še romunski finančni minister Argetojanu in romunski trgovinski minister Manolescu. Na seji so proučevali načrt avstrijsko-nemške carinske unije in vsa odhod izvirajoča politična in gospodarska vprašanja. Razen tega so ministri za zunanje zadeve proučevali predloge, stavljeni od francoske vlade o vseh gospodarskih problemih in njihovem obsegu. Izmena nazorov je bila po tradiciji vseh konferenc Male antante najpristnejša in prežeta od skupnega interesa vseh držav ter dovedla do soglasnih sklepov. Predstavniki vseh treh vlad so ugotovili popolno identičnost nazorov v vseh vprašanjih, ki so jih proučevali ter določili skupno stališče v vseh vprašanjih, o katerih bodo razpravljali na prihodnji seji Društva narodov in o priliki drugih pogajanj, ki bi se vodila med zainteresiranimi državami. Kar se tiče gospodarske krize, so se izjavili ministri za zunanje zadeve za nujno uvedbo preferenčnega sistema in istotako za nujno proučevanje stavljenih predlogov. Ugotovili so z zadovoljstvom, da imajo skupno stališče ne samo v teh vprašanjih, temveč v vseh vprašanjih, glede katerih se je vodila razprava. Razpravljali pa so o nizu vprašanj, ki so na dnevnem redu Sveta Društva narodov, prihodnje skupščine v Ženevi in evropskega odbora. Razprava o vseh teh vprašanjih je pokazala, da imajo vsi tri ministri držav Male antante skupno stališče glede razorožitvenega problema, pripravljanih del za to konferenco itd. Soglašajo tudi v vprašanju, kako naj se dovede v sklad Briand-Kellogov pakt s paktom Društva narodov, v vprašanju okrepitve sredstev proti vojni, v vprašanju carinske unije in v vprašanju arbitražnega sodišča.

Konferenca Male antante je končala svoje delo 5. maja popoldne, ko se je sklenilo, da se prihodnja seja vrši kakor običajno o priliki zasedanja Društva narodov v Ženevi septembra 1931.

Ustanovitev novega sreza v Metliki

Beograd, 5. maja. AA. Nj. Vel. kralj je na predlog predsednika ministrskega sveta in ministra notranjih zadev predpisal in proglasil zakon o ustanovitvi novega sreza metliškega s sedežem v Metliki.

Člen 1. Ustanovi se novi srez metliški s sedežem v Metliki, v katerega pridejo tele občine: iz sreza črnomojskega občine Božakovo, Črešnjevec, Gradac, Lokvica, Metlika, Podzemelj, Radovica in Suhor, iz sreza jastrebarskega občina Radatovići.

Člen 2. Ta zakon stopi v veljavo, ko se razglasi v »Službenih novinah«, obvezno moč pa dobi 31. julija 1931.

Solidarnost držav Male antante

Pred enajstimi leti je nastala mala antanta in čeprav so leto za letom dokazali vsi njeni sestanki in tudi vse njeno delo, da vlada med vsemi državami male antante popolno soglasje, vendar ni nikdar manjkalo krivih prorokov, ki so skušali dopovedati svetu bližnji razpad male antante. Če so se kljub rednim vsakoletnim blamažam mogle te krive prorokbe ponavljati, potem je v tem jasn dokaz, da mora biti tu nekdo, ki je zainteresiran na razpadu male antante, kateremu mala antanta stalno prekrizuje račune.

Ni težko uganiti, komu je mala antanta na poti. So to predvsem vsi oni, ki nočejo priznati s svetovno vojno ustvarjenega položaja, ki kar naprej sanjajo o revanši. Nadalje je mala antanta na poti vsem onim, ki jim je nasproten mir v Evropi, ki bi hoteli znova zagnati evropske narode v vojni metež, ker bi le tako mogli izvesti svoje temne račune. Vsi nasprotniki konsolidacije Evrope so tudi oni stalni krivi proroki o bližnjem razpadu male antante in ti krivi proroki so letos tudi praptno praznovali svoj 11. jubilej redne letne blamaže o nesoglasjih med državami male antante.

Upali so, da bodo letos vendarle imeli malo več sreče, ker se je letošnji sestanek male antante vršil v znamenju napovedane nemško-avstrijske carinske unije. V tem gospodarskem vprašanju pa ne morejo biti interesi agrarne Romunije in Jugoslavije isti kakor interesi industrijske Čehoslovaške in zato bo sigurno prišlo do nesoglasja. Tako so govorili in upali in ker nista Jugoslavija in Romunija tako ostro in odločno nastopile proti temu načrtu, ko Čehoslovaška, je bilo za te večne napovedalce razpada male antante njena nenotnost že gotovo dejstvo.

Pa so se uredili. Predvsem ne drži, da je carinska unija le gospodarsko vprašanje. Kakor je pravilno naglasil dr. Beneš v svojem velikem in sila stvarnem ekspoziciji so gospodarska vprašanja tako zelo zapletena v politiko, da jih sploh ni mogoče izločiti iz politike. Zlasti pa je nameravana carinska unija med Nemčijo in Avstrijo tako zelo politično važna, da mora imeti politik pri presoji tega vprašanja večjo besedo ko narodni gospodar.

Kajti iz te carinske unije se presilno pokazuje težnja po Anschlussu, po neki hegemonistični nemški srednji Evropi, kakor je bila zamišljena od nemških imperijalistov pred vojno in ki jo je razbila svetovna vojna. In zaradi tega konjskega kopita, ki štrli iz napovedane carinske unije, je morala ta tudi propasti, ker ne bi privedla do znižanja cen in omiljenja gospodarske krize, temveč le do poostitve mednarodnega političnega položaja. Da bi mogel vzbuditi predlog o carinski uniji zaupanje, bi se moralo najprej drugod videti, da je res prenehalo ono predvojno mišljenje, ki je privedlo do vojne.

To se pa še ni zgodilo, temveč moramo dan na dan konstatirati, kako bi nekateri najraje takoj zgrabili za sabljo, če se ne bi zavedali svoje prevelike slabosti. V tem pa je baš veliki pomen in velika uloga male antante, da s svojim solidarnim nastopom pokaže vso brezuspešnost teh starih želj. Odločna volja male antante mora ohladiti revanšne želje in prepričati svet, da je realna samo ona politika, ki sloni na temelju mirovnih pogodb. Zaradi te svoje naloge je mala antanta faktor miru v srednji Evropi in v tem je njen veliki pomen za vse evropsko ljudstvo.

In temu svojemu vzvišenemu cilju se mala antanta ne more in noče odpovedati, temveč miru bo ostala zvesta do konca, ker se teri služiti miru Evrope. Nemogoče je, da bili med tremi še tako prijateljskimi državami prav vsi interesi enaki in nobena tajnost ni, da se včasih interesi agrarne Jugoslavije ter industrijske Čehoslovaške ne krijejo vedno do pičice. Ali vsa ta nesoglasja ne morejo biti nikdar tako ostra, da bi mogla trpeti le za hip solidarnost med državami male antante ali da bi se vesled nje zmanjšala njena enotnost. Ta je vedno bila in je indiskutabel in kakor hitro bi bila v nevarnosti, se takoj umaknejo vsa druga vprašanja.

To je znova potrdil bukureštanski sestanek male antante in potrdil je to tem silajnejše, ker se je izvršil ta dokaz po vsestransko izvršenem pretresu napovedane nemško-avstrijske carinske unije. Se vnaprej ostaja mala antanta zvesta svoji misli in zato morajo in hočejo biti države male antante solidarne, ker je v tej solidarnosti garancija za evropski mir.

Odgovornost Madjarske pred Evropo

»Petit Parisien« o madjarskih terorističnih akcijah na našem ozemlju

Pariz, 5. maja. Pariški »Petit Parisien« prinaša članek izpod peresa Alberta Juli-ena z naslovom »Proces proti teroristom v Beogradu vpliva na madjarsko-jugoslovanske odnose«. Julien pravi v tem članku, da se radi važnih političnih dogodkov v Evropi ne more pazljivo zasledovati proces proti teroristom v Beogradu pred državnim sodiščem za zaščito države. Pri tem procesu gre za teroristične akte, izvršene na jugoslovanskem teritoriju s strani Tilmana in 14 soudeležencev. Madjarske oblasti so bile teroristom zelo naklonjene. Glavni predmet razprave in obtožbe proti teroristom je postavitev peklenškega stroja na železniški progi pri Strizivojini. Ta stroj bi bil moral eksplodirati v trenutku, ko je vozil po progi vlak z deputacijo uglednih oseb, ki so potovale v Beograd, da se poklonijo kralju Aleksandru. Obtoženi teroristi za časa razprave niso samo priznali, da so bili za svoje čine inspirirani in finančno podpirani s strani separatistov Pavelića in Perčeca, ampak so priznali tudi to, da so bili v ozkih odnosih z gotovimi madjarskimi osebnostmi, posebno z neko osebo madjarske špijunske službe.

Ime so izdali v toku razprave. Ugotovljeno je, da je središče teroristov bilo v Pečuju, kjer sta dva emigranta poučevala teroriste o ravnanju z eksplozivni in jih pripravljala za izvršitev atentata. Strokovnjaki so ugotovili, da so bile eksplozivne stvari izdelane v Madjarski, ker se na njih nahaja ime »Paxim«. Poleg tega je bilo ugotovljeno, da so madjarske službene osebe olajševale prehod jugoslovanskim teroristom in jim niso delale nobenih ovir glede prenosa orožja in instrumentov. Radi tega nastaja v diplomatskih odnosih med obema državama gotova napetost, katero povečujejo še gotovi članki v madjarskem tisku. Bilo bi želeli, da v Budimpešti uvidijo nevarnost, ki nastaja radi tega, ker se onemogoča, da se na madjarsko-jugoslovanski meji od strani režim terorja. Na koncu članka pravi pisec, da ne gre tu samo za dobre sosedne odnose med obema državama, temveč gre za mir na Balkanu, ki se za nobeno ceno ne sme rušiti v trenutku, ko se delajo napori, da se v splošno zadovoljnost reši težka gospodarska kriza.

Proces proti morilcem Tonija Schlegla

Prvi dan zasliševanja obtožencev

Zagreb, 5. maja. K. Danes ob 8:15 se je nadaljeval proces proti Hraniloviću in tovarišem. Predsednik velikega senata Buhanj je odredil, naj se privede pred sodnike prvi obtoženec Pavel Glad. Preden pa se je začelo njegovo zasliševanje, je zahteval branitelj Soldina v svojem imenu in v imenu vseh braniteljev, da se iz sodnega postopka eliminirajo nekateri akti, ki so se mu pridejali po zahtevi obtožbe. Branitelj obširno obrazloži to svojo zahtevo, državni tožilec dr. Ružić pa odločno zavzame nasprotno stališče. Obtoženci se ni ničesar dodalo. Obtožnica ni le formalno pravomočna, nego ji tudi v vsakem drugem pogledu ni mogoče oporekati. Sodišče mora razsoditi po svobodnem prepričanju na temelju materialne resnice. Sodišče sme zahtevati to resnico z vsemi sredstvi in mora imeti vpogled v vse od momenta, ko se prične preiskava, do momenta, ko izreče svojo obsodbo. Sodišče se umakne iz dvorane in sklone zavrnitev zahteve branitelja Soldina, ker po zakonu ni osnovana.

Zaslišanje prvega obtoženca

Za tem se prične zaslišanje Pavla Glada, ki takoj spočetka izjavi:

»Vse, kar sem dejal pri policiji, je bila laž.«
Predsednik: »Toda Vi ste to ponovili tudi pred sodnikom.«

Obtoženec: »Da, tudi pred sodnikom državnega sodišča. Toda vse to ni bila resnica.«

Predsednik ga vpraša, če se čuti krivega. Obtoženec odgovori, da se čuti krivega edino zaradi tega, ker oblastem ni prijavil, kaj vsebuje zavoj, ki ga je prejel v varstvo. Na vprašanje, zakaj, pravi:

»Ko sem prejel pakete, nisem vedel, kaj je v njih. Šele tedaj, ko je bil Horvatek aretiran, sem pregledal material, pa sem videl, da je v zabojih strelivo. Hotel sem stvar prijaviti oblastem, a je bilo prekasno, ker je že prišla policija, ki me je aretirala.«

Na vprašanje, v kateri stranki je bil organiziran, je odgovoril:

»Bil sem v Hrvatski stranki prava, nisem pa vedel, da obstoja nekaka delavska pravaška omladina. O zločinu, ki se je 20. junija leta 1928 izvršil v Beogradu, je govoril ves Zagreb in ves svet. Govorili smo tudi mi. Toda o kakih organizacijah ni nihče črnil besedice.«

Predsednik mu očit, da so našli mnogo materiala pri njem. Glad se izgovarja, češ da je bil ves ta material v njegovi drvarnici in da ga je znašel tja Horvatek, ne da bi on za to vedel. Tam so našli 20 revolverjev in 1 puška. Predsednik ga vpraša, kakšna je bila ta puška.

Obtoženec: »Puška je bila starega avstrijskega tipa in moja last.«

Zagonetno pismo

Predsednik nato prečita njegovo pismo, ki ga je pisal svoji ženi iz zapore. Med drugim je v tem pismu rečeno tudi to-le:

»Vesti, ki jih dobivamo, se glasijo, da naša stvar zelo dobro napreduje. Znano le še ni, če bo izbruhnila to jesen ali spomladi. Moja naloga je tolažiti tovariše. Če bi prišli k Tebi in te kaj vprašali, Ti nič ne veš.«

Predsednik ga vpraša, kaj neki pomeni beseda izbruhnila. Glad pravi, da se nanaša na proces.

Predsednik: »Proces ne more izbruhnuti, izbruhne lahko samo revolucija ali prevrat. Vse to kaže, da ste vedeli za organizacijo, da se zbira razstrelivo in municija.«

Vpraša ga, ali je vedel za slučaj Koje in Ivoševića.

Obtoženec: »Sem. In pravijo, da je Koje priznal, da je on ubil Schlegla.«

Predsednik nato odredi 10-minuten odmor.

Izpovedi drugega obtoženca

Ob 11. se prične zaslišanje Stjepana Horvata. Dr. Maček kot branitelj pravi v svojem imenu in v imenu ostalih zagovornikov, naj sodišče dovoli, da se sme vsak branitelj razgovarjati s svojimi varovanci, kadar bi se to branitelju zdelo potrebno. Predsednik vpraša Horvata:

»Ali so Vas na policiji zlostavljali?«

Obtoženec: »Ne. Mene niso zlostavljali. Toda moje izpovedi na policiji niso pravilne, ker so od mene zahtevali več, nego sem hotel povedati.«

Predsednik: »Ali se čutite krivega?«

Obtoženec: »Ne! Ne čutim se. Ono pa, kar

sem pravil, ne smatram za zločin, zaradi katerega bi me morali soditi.«

Predsednik ga vpraša, v kateri stranki je deloval.

Obtoženec: »Bil sem pristav Hrvatske stranke prava.«

Predsednik: »Ali ste politizirali in bili v kakih organizacijah po 6. januarju?«

Na to vprašanje izjavi Horvatek, da je pač govoril o političnih razmerah in dogodkih. Naravno, pravi, da so bili vsi razburjeni. »Ob neki priliki je Javor omenil, da bi bilo treba, da se tudi mi oborožimo zaradi samoobrambe, ker je bilo tedaj več političnih umorov. Tako smo se dogovorili, da se zaradi samoobrambe oborožimo. Govoril sem z Javorjem o dogodkih v skupščini in on je tedaj ponovno omenil, kako bi se morali oborožiti. Mislim sem tedaj, da preti opasnost nam poedincem.«

Predsednik: »Kdo se mora oborožiti? Ali Hrvatje?«

Zavoji z razstrelivom

Obtoženec: »Da, mi Hrvatje. Omenil sem, da je to zelo opasno, ker so bile vsake dan preiskave, in Javor mi je tedaj dejal, da bi morali najti magazin, kjer bi se dalo vse to pripraviti.« Obtoženec pravi dalje, da se je odločil sodnikom povedati čisto resnico, ker se je zavedel, da ga sodijo. »Nočem ničesar utajiti!« Dalje izpoveduje, kako je bil v stikih z Javorjem in Gladom in kako je od Hercega dobil paket. Herceg mu je tudi dejal, da mu je dal zavoj zaradi obrambe. Horvatek se je temu čudil, toda Hercegu se je mudilo in je odšel. »To sta bila dva zavojčka.« (Obtoženec pokaže z roko, kako velika sta bila.) »To je bilo leta 1929. 14 dni potem je prišel Herceg k meni in dejal, da mi prinese še nekaj stvari. Vprašal sem ga, kje se bova sestala, da mi jih izročim. Domenila sva se, da se srečava z Mirogojem, toda tja ni prišel. Prvi paket sem nato dobil šele v avgustu, tretjega v septembru. Te pakete mi je dal Hranilović, ki je zahteval od mene, naj jih shranim. Stal sem jih na policiji pri svoji materi.«

Predsednik: »Ste li vi kaj razdali od teh stvari, ki ste jih hranili?«

Obtoženec: »Dajal sem jih onim, ki sem jih spoznal. Nekega dne je Herceg zahteval, naj mu prinesem 50 malih zavojčkov onega, kar mi je on dal. Jaz sem tistih 50 zavojčkov izročil Hraniloviću za Mirogojem.«

Predsednik ga nato vpraša, če je obstojala kakšna organizacija.

Obtoženec: »Ne. Organizacije ni bilo nobene.«

Predsednik: »Toda vi ste preiskovalnemu sodniku dejali, da je bil Hranilović glavni maher.«

Obtoženec: »Jaz nisem tega vedel. Niti nisem vedel, kaj je Hranilović delal.«

Predsednik nato konfrontira Horvata z Gladom. Ker državni tožilec ni stavil več nikakega vprašanja, se je tudi Horvatekovo zaslišanje zaključilo. Predsednik je nato prekinil razpravo, ki se bo nadaljevala jutri ob 9. uri.

Nemčija pripravlja izvršitev sporazuma z Avstrijo

Berlin, 5. maja. n. Vlada je imela sejo, na kateri je imenovala posebne komisije za izpolnjenje zakonskih načrtov, s katerimi naj bi se izvedla carinska zveza z Avstrijo. Komisije bodo stopile v neposredno zvezo z že postavljenimi avstrijskimi komisijami, da izdelajo skupen nov carinski zakon, novo carinsko tarifo in pogodbo o carinski zvezi. Vsi trije zakonski načrti se v jeseni predložijo nemškemu državnemu zboru in avstrijskemu narodnemu svetu.

Prazne blagajne na Bolgarskem

Sofija, 5. maja. l. Nekateri bolgarski listi so objavili vest, da je finančno ministrstvo včeraj odredilo svojim podrejenim organom, naj izplačajo državnim uradnikom, ki živijo po mestih, njihove plače za mesec april. Plače se bodo v Sofiji prišle izplačevati z današnjim dnem. Uradniki na deželi pa svojih plač za pretekli mesec še ne bodo mogli dobiti tako kmalu, ker so državne blagajne prazne. Službeno utemeljuje primanjkovalen denarja s tem, da ljudje zaradi vladne krize svojih davkov niso vplačali v določenem roku.

Proces proti članom teroristične organizacije

Beograd, 5. maja. l. Danes ob 8. uri se je nadaljeval proces proti teroristom pred državnim sodiščem. Predsednik sodnega sveta Arnerić je odredil, naj se pred sodnike privede obtoženec Aleksander Gros, ki je obtožen, da je v juliju p. l. prejel od Mije Seletkovića v Pečuju večjo količino prepovedanih listov in letakov ter jih razdal med ljudi v naši državi. Danes Gros ni hotel priznati, da je bil na Madjarskem in da je dobil propagandno gradivo. Ko je predsednik Arnerić prebral njegove prejšnje izpovedi, jih je Gros vse zanikal in prekalcal. Tedaj je predsednik omenil Tilmanove izpovedi, kolikor so se nanašale nanj. Gros je ponovno zatrdil, da ni bil v inozemstvu. Priznal pa je, da je v zaporu po nekem aretirancu izročil pismo za obtoženega Devčića.

Po krajšem odmoru se je razprava nadaljevala in pred sodnike so pripeljali obtoženca Antona Budrova. Ta je obtožen, da mu je Tilman dal revolver sistema »Browning«, od Sime Mikića pa da je dobil več izvodov defetističnih listov in letakov. Branitelj Acimović prekine potek zasliševanja in predlaga za obtoženca Grosa zdravniški pregled. Državni tožilec predlog ostro zavrne in nato se zasliševanje Budrova nadaljuje. Na vprašanje, če se čuti krivega, Budrovec zanika. Nato obtoženec pripoveduje o svojem sestanku z Mikićem. Mikić ga je vprašal če je govoril z njegovim tovarišem Tilmanom. Dejal mu je, da ne. Tedaj mu je Mikić dal paket in on (obtoženec) je mislil, da so v zavoju blagovni vzorci. Ko pa je zavoj odprl, je opazil v njem letake in liste. Tilman mu je povedal, da je bil na Madjarskem in da se tam njegovi tovariši pridno vadijo v rabi orožja. Tilman mu je povedal tudi to, da jim gredo madjarske oblasti zelo naroko.

Po zaslišanju Budrova je predsednik Arnerić prekinil razpravo, ki je zavzela ves dopoldan. Proces se bo nadaljeval popoldnem, ker je jutri praznik.

Nemški industrijalci v Beogradu

Beograd 5. maja. l. Danes dopoldne so se nemški industrijalci na Avali poklonili manom neznanega junaka. Nemški generalni konzul dr. Heinholt je položil na grob šopek cvetja. Nemški industrijalci so odšli nato na nemško pokopališče in tudi tu položili šopek cvetja. Nato so bili na Dedinju, kjer sta jim v restavrantu Industrijska zbornica in Centrala industrijskih korporacij priredili kosilo. Po kosilu so si ogledali trgovski muzej in posetili svoje poslovne prijatelje. Nato jih je sprejel predsednik beograjske občine g. Nešić.

Beda nemških delavcev v »sovjetskem paradižu«

Berlin, 5. maja. AA. Največja nemška radio-postaja v Königsbushausu bo prenašala na prošnjo zvezne vlade celo vrsto predavanj o ruskih razmerah, da tako nastopi proti sovjetski propagandi. Zadnje čase razširjajo nekatere velike ruske radio-postaje sistematično propagando, s katero nagovarjajo nemške delavce, naj zapuste domovino in odpotujejo v takozvani »sovjetski paradiž«. Merodajni krogi izjavljajo, da je več delavcev, ki so odpotovali v sovjetsko Rusijo, zašlo v veliko revščino in da so morali naprositi nemške državne oblasti za finančno podporo. Zato smatra nemška vlada za svojo dolžnost, da pouči javnost v resničnih razmerah v Rusiji in opozori izseljence na veliko pomanjkanje in trpljenje, ki bi ga doživeli, ako bi se izselili tja.

Smrt kardinala Pompilija

Rim, 5. maja. AA. Nocoj je po daljši bolezni umrl kardinal Bazilij Pompili, generalni vikar sv. očeta.

Kemal paša zopet predsednik turške republike

Angora, 5. maja. AA. Danes je bilo otvorjeno četrto zakonodajno zasedanje turške narodne skupščine. Za predsednika skupščine je bil izvoljen predsednik republike Ghazi-Kemal. Predsednik vlade Ismed-paša bo formalno podal ostavko. Politični krogi sodijo, da bo Ismed-paša sestavil novo vlado z dosedanjim sestavo.

»Junaški miličnik«

Trst, 5. maja. n. »Giornale d' Italia« javlja iz Ljubljane vest o »herojskem ravnanju nekega fašističnega miličnika«. Ta je pri Colu opazil tri sumljive osebe, o katerih je bilo takoj jasno, da gredo preko meje. Pozval jih je, naj se ustavijo, toda oni so zbežali. Miličnik je streljal in izstrelil vso svojo municijo, nato pa se je umaknil. Sumljive tri osebe so pobegnile v gozd. Ta incident so javili takoj poveljstvu fašistične milice v Godoviču, ki je poslalo patroljo za begunci, katerih pa niso dobili.

Zita poseti poletni Italijo

Pariz, 5. maja. d. V tukajšnjih političnih krogih govore, da bo bivša cesarica Zita del letošnjega poletja prebila v Italiji. Verjetno je, da bo italijanski kralj Zito posetil.

Polet veleletala »Do X«

Lizbona, 5. maja. AA. Veleletalo »Do X« je prispelo v Bolamo, v Afriki. Te dni poskušajo letalo v tamkajšnjih tropičnih razmerah. Dosedanji poskusni poleti so se posrečili. Letalo je priletelo iz Villa Ciznerosa. Razdalja znaša 1500 km in je letalo prestalo polet brez najmanjše hibe. Letalski krogi računajo s tem, da bo »Do X« odletel preko Atlantskega oceana še ta teden.

Žrebanje srečk državne loterije

Beograd, 5. maja. l. Pri današnjem žrebanju srečk 5. razreda 21. kola državne razredne loterije so bile izžrebane naslednje številke: 34.586, ki je dobila dobitke 20.000 Din, 9698, 24.618, 56.771, 15.296, 79.568, 91.630, 42.645 in 78.678, ki so dobile dobitke po 4000 Din.

VREMENSKA NAPOVED

Dunaj, 5. maja. (d) Jasno, gorko, nagnjenje k nevihtam, vetrovno.

Modernizacija Kranja

Arhitekt Plečnik • novi šoli, arhitekt Vurnik • pungerški stolpu in druge kranjske občinske zadeve

Kranj, 4. maja.

Na zadnji občinski seji je poročal občinski svetovalec g. dr. Beno Sabothy, da je prišel pred 14 dnevi v Kranj arhitekt g. Plečnik, ki je popolnoma spremenil lice ljubljanskega mesta in ga še spreminja. Ogledal si je prostor za pokopališčem, kjer bo stalo novo šolsko poslopje in načrte, ki odgovarjajo v vsakem pogledu težnjam moderne arhitekture. Tekom 400 let sta bili v Kranju samo dve šolski poslopji. Prvo je stalo na mestu, kjer je danes reservoir za župno cerkvijo, drugo pa nasproti sreskega načelstva. Arhitekt g. Plečnik je pohvalil načrte kakor tudi novo razširjenje regulančnega načrta. Prvotno so mislili, da bi stala nova šola sredi parka, ki bi ga delila v dve polovici. Po mnenju g. Plečnika naj bi pa stala šola proč od pokopališča in bi bil park celoten, kar bi bilo res nekaj lepega. Inž. Globočnik je izjavil, da se bo to lahko napravilo, kar je tudi šolski odbor akceptiral. Pač pa se bo moral spremeniti načrt vrta. Vso zadevo je pregledal nadzornik vrtnih nasadov g. Lap iz Ljubljane, ki bo načrt vrta v tem smislu preuredil. Medtem se bodo zgradila najprej pota bodočega parka, v jeseni se bodo pa nasadila drevesa, ki jih bo preskrbel g. Lap. G. župan Ciril Pirc je pokazal občinskemu odbornikom perspektivno sliko novega šolskega poslopja; v kratkem bo narejen tudi model. Slika in model bosta tudi razstavljena na vidnem mestu.

Gimn. prof. g. Watzl je predlagal v odobritev proračun za adaptacijo stolpa pungerške cerkve, ki ga je poročil 19. julija lanskega leta usodni orkan. Pokazal je tudi par skic novega stolpa, ki jih je izdelal ljubljanski arhitekt g. Vurnik. Restavracija stolpa, ki bi bil nekoliko nižji kot prejšnji, pa bi bolj harmoniziral s stolpom ostalih dveh cerkev, bi stala približno 100.000 Din, popravila cerkve pa okoli 10.000 Din. Za enkrat je na razpolago 35.000, za ostalo bi najela cerkev posojilo, za katero bi jamčila mestna občina. Poseben kras stolpa bi bila zlasti pozlačena okna.

Minuli torek sta bila v Kranju g. dr. Krek in g. dr. Bohinc, ki sta si ogledala vse prostore, ki bi prišli v poštev za zgradbo ambulante OUZD. Kakor vse kaže, še najbolj odgovarja prostor, ki ga je dal na razpolago mestni župni duh. svetnik g. Matija Škrbec.

Naše mesto se bo udeležilo tudi tujsko-prometne razstave, ki se bo vršila jeseni v Ljubljani. V ta namen bo občina votirala vsoto 10 tisoč Din za gradbo plastičnega perspektivnega modela Kranja, ki so jih razstavila tudi večja obmorska mesta na letošnji zagrebški tujsko-prometni razstavi in ki so vzbujala splošno zanimanje.

Seja občine Kotredež

Kotredež, 4. maja.

Včeraj se je vršila seja tukajšnjega občinskega odbora. Sejo je otvoril župan g. Martin Drnovšek.

Na dnevnem redu je bilo betoniranje škarpe ob strugi Kotredežce, in sicer od Rebola do Jermana. Na tem mestu je jesenska povodenj napravila precej škode in obstoji nevarnost, da bi pri prihodnjem naliivu spodkopala voda cesto. Sklene se, da bo občina gradila to škarpo v svoji režiji in z ljudmi iz domače občine, ki so popolnoma ali pa delno brez posla. Občina bo sama oskrbela cement, gramoz in ostali material, vožnje pa bo oddala domačim voznikom. Ker pa je to popravilo zelo nujno in bo stalo okrog 20.000 Din, bi bilo potreba izdatne podpore, tako od sreskega cestnega odbora, kakor tudi od banske uprave, kajti občina, ki je jako obširna, ima preko štirideset kilometrov občinskih potov.

V občinsko zvezo je bil sprejet gosp. Ivan Forte, posestnik in gostilničar v Potoški vasi št. 16, ki že 14 let biva v občini.

Glede plače organistu pri farni cerkvi v Zagorju odbor soglasno sprejme poročilo župana in odbornika g. Šmigla, da se organistu prizna plača, kot je bilo sklenjeno na konkurenčni obravnavi.

Dalje je župan prečital obvestilo kr. banske uprave, da je ta podelila iz fonda bivše okrajne blagajne kot podporo za plemenske bike in mrase treh posestnikom v občini skupni znesek 350 Din. Trem posestnikom pa je bil poslan cement za renoviranje in higiensko ureditev guojnih jam. Odbornik g. Šmigl je stavil predlog, da tudi kotredežka občina prisloži bednim rudarjem na pomoč, ki so vsled vednega slajranja nujno potrebni. Občinski odbor je na to

sklenil, da se v to svrhu da dva tisoč dinarjev. Prebivalstvo vasi Kotredež je poslalo občini prošnjo za podporo pri popravilu vodovoda. Vodovod so si prebivalci zgradili sami, bremena za obnovitev cevi pa zaradi slabega gospodarskega stanja ne zmorejo. Občinski svet je priznal nujnost popravila tega vodovoda, podpore pa za sedaj ne more nakazati, ker nima potrebnih sredstev, zato bi moral občinski svet sklepati šele koncem leta o taki podpori.

V ljubljanski okolici je 838 trgovin

Z občnega zbora Gremija trgovcev za ljubljansko okolico

Ljubljana, 5. maja.

Dopolodne se je vršil v veliki dvorani Trgovskega doma občni zbor Gremija trgovcev za ljubljansko okolico. Otvoril ga je načelnik g. Šporn, ki se je spominjal v preteklem letu umrlih tovarštev in je nato podal kratek pregled triletnega delovanja gremija. Ugotovil je, da se je zlasti po manifestu Nj. Vel. kralja Aleksandra položaj znatno izboljšal. Gremij vodi vztrajno borbo proti umazani konkurenci in inozemskim trgovskim potnikom, krošnjarjem itd. Apeliral je na odlične činitele, da proti krošnjarjem v bodoče še strožje postopajo. G. načelnik je omenjal tudi stalno borbo gremija proti raznim konsumom in zdrugam. Vprašanje odpiranja in zapiranja trgovin je bilo zadovoljivo rešeno. Nadejati se je, da se bo tekom enega leta telefonsko omrežje v ljubljanski okolici znatno razširilo. Načelstvo je posvetilo posebno pozornost novemu davku na skupni poslovni promet. Prav tako tudi vprašanje izboljšanja naših cest. Gremij se je pridružil akciji ljubljanskega gremija pri ustanovitvi trgovske »Pomoči«. V nova določila obrtnega reda se je le posredno vnesti zahtevo po dokazu usposobljenosti. Napredku trgovskega naraščanja posveča gremij prav posebno skrb. Okoliški gremij je tudi znatno pripomogel k zgraditvi Trgovskega doma.

V imenu zbornice TOI je pozdravil zbor tajnik dr. Pless, ki je podal izčrpno poročilo o vseh važnih gospodarskih vprašanjih in bodril zborovalce k stanovski zavednosti.

Gremijalni tajnik g. Šmuc je podal obširno poročilo, iz katerega posnemamo, da šteje gremij 838 trgovskih obratov, med temi 51 protokoltranih. V vseh teh obratih je zaposlenih 80 vajencev in vajenk in 86 trgovskih sodelavnikov.

Uspešen razmah škofjeloske podružnice SPD

Cela vrsta novih in obnovljenih markacij — Planinski dom na Ljubniku — 38 novih napisnih tabel

Škofja Loka, 4. maja.

Pravzaprav si odbor škofjeloske SPD lahko čestita, ker je med loškimi društvi le pičlo število takih, za katere bi članstvo pokazalo ob obnem zboru toliko zanimanja kakor ravno za SPD, ki je polagalo v soboto zvečer razveseljiv obračun svojemu delu. Številno članstvo je pozdravilo ob otvoritvi skupščine vseletni predsednik dr. Jerala Franc, potem pa so podali funkcijonarji poročila. Za tajništvo inž. Skalický Zdenko in za blagajno poslovodja br. Zebre Franc. Podružnica pogreša svojega planinskega torišča, zato je odbor v lanskem letu čisto razpravljalo o pogojih zgraditve planinske koče na Ljubniku. Načrti doslej še niso uspeli zaradi nepričakovano visokih zahtev pri odkupu sveta na vrhu gore. G. tajnik poudarja, da se je storilo za znižanje voznine na železnica prav vse, vendar odločitve še ni. Odbor je imel 5 sej. 1 članski sestanek in je bil prirejen plesni večer. Blagajna izkazuje na novo 245930 Din prebitka.

Največje delo je izvršil markacijski odsek, ki je nanovo označil pota z izhodiščem iz Škofje Loke do Sv. Andreja, Sv. Ožbolta, Črnega vrha, Osojnika, Kozjeka, Grmade, Sv. Katarine in na Ljubnik, kjer so se proti ljubniški jami in v njej namestili mnogi klini. Vzgladno nesebično delo je izvršil podružnični podpredsednik vladni svetnik dr. Rudolf Andrejka, ki je vodil markacije v Selški dolini in na Rakitovcu, osrednji gorski točki loškega SPD. Prenovljene so markacije v smerah Češnjica-Ratitovec; Prtovč-Ratitovec; Krekova koča-Ribčeva planina. Oddod sestope v Bohinjsko Bistrico je zaznamoval podšumar Pogačar, nadalje Selca-Zaprevalo, Selca-Malinski vrh, Selca-Sv. Jošt, Selca-Dražgoše in Selca-Nemilje; potem Zali log-Blegoš in Zali log-Ratitovec. Na novo se je

markiral linija Selca čez Spodnje Lajše na Površnico in Dražgoše. V istem območju se je namestilo 38 tabel i. s. M prenovljenih in 27 novih. Veliko delo, ki ga je požrtvovalno izvedel g. Knafelec.

Zelo obširno razmotriva zbor vprašanje graditve koče na Ljubniku. Odbor gg. Potočnika Janka, Potočnika Avgusta, Planinca, Ogrina, inž. Šabca in Thalerja je končno poverjen, da predloži definitivni elaborat izredni skupščini 30. maja.

Pri volitvah ostane isti odbor, le mesto blagajnika prevzame g. Potočnik Avgust.

Lepo skupščino je zaključil g. predsednik; planinci pa bodo pobiteli, da se bodrilo misli in želje izvedeljo, saj četa 124 članov lahko mnogo stori za napredek turizma v škofjeloskem okraju.

Društvo za otroško varstvo in mladinsko skrb

Plodno delovanje društva — Vzorno delo g. generalnega varuha

Dne 20. aprila se je vršil občni zbor v juštni palači, soba št. 16. Zbor je bil primeroma dobro obiskan. G. dr. Krejči je poročal o društvenem delovanju v letu 1930. Njegovo poročilo se glasi: Na zadnjem občnem zboru sta bila enoglasno izvoljena za računsko preglednika g. Franc Škulj, sreski šolski nadzornik v pok., in g. Avgust Juh, višji oficijal pri okrajnem sodišču v Ljubljani.

Društvena sredstva so se skrčila in zato nismo mogli dajati več podpor kakor prej. s tem pa je odpadlo večji del opravil, spadajočih v delokrog odbora. Tri v prejšnjih letih dovoljene podpore so bile vsled nastalih razmer ukinjene, tako da jih je ostalo samo še 6. v skupnem iznosu 355 Din mesečno. Enkratne podpore so bile dovoljene štirim prosilecem v skupnem znesku 450 Din.

Pri odborovi seji dne 30. decembra 1930 je generalni varuh poročal o svojem delovanju v preteklem letu. Iz tega poročila je posneti, da

je imel generalni varuh koncem leta 1930 po svojih odkritjih 577 varovancev in varovank v 525 varstvenih slučajih. Razen številnih pisem in raznih poročil na varstvena sodišča in druge oblasti je bil primoran v 9 slučajih vložiti tožbo zoper nezakonskega očeta in v 10 slučajih iz vršilnim potom iztirjati zaostale alimentacijske prispevke. Dosti dela mu je povzročilo sprejemanje, vključevanje in razdeljevanje alimentacijskih prispevkov in drugih prejemkov, n. pr. mirovine, invalidnine itd., ki so mu bili izročeni. V svojem poročilu je generalni varuh konstatiral, da je bilo zdravstveno stanje njemu izročenih otrok zadovoljivo, kajti izmed vseh teh ni v preteklem letu nobeden umrl; da slučajev, v katerih bi moral generalni varuh radi slabega ravnanja ali zanemarjenja prevzeti dolžnosti vmes poseči, ni bilo nobenih.

O prejemkih in izdatkih je generalni varuh vodil natančen račun, kateri je bil pri zadnji odborovi seji pregledan in odobren.

Potem je poročal blagajnik g. Em. Josin o denarnem poslovanju društva za leto 1930. Iz njegovega poročila je posneti, da so znašali prejemki v preteklem letu 17.02738 Din, izdatki pa so znašali v letu 1930 8.00247 Din in se je čisto premoženje, katero je znašalo koncem leta 1929 22.40356 Din, dvignilo koncem leta 1930 na 31.42847 Din. To je plodonosno naloženo pri Kmetijski posojilnici v Ljubljani, pri Mestni in Banovinski hranilnici v Ljubljani, pri Ljubljanski kreditni banki, Poštni hranilnici itd.

Računski preglednik, višji oficijal g. Avgust Juh poroča, da sta z drugim preglednikom pregledala račune in našla vse v najlepšem redu. Njegov predlog, da se da blagajniku absolutorij, je bil enoglasno sprejet. Za leto 1931 sta bila enoglasno izvoljena računskima preglednikoma g. Franc Škulj in g. Avgust Juh. Za odborovega namestnika je bil mesto umrlega g. Antona Bulovca na predlog društvenega načelnika enoglasno izvoljen g. Drago Grabnar, kancelist pri okrajnem sodišču v Ljubljani. Pri slučajnostih je predlagal odbornik g. dr. Krejči, da se društvenemu načelniku g. Levičniku in blagajniku g. Josinu izreka priznanje in zahvale za njuno požrtovalno delovanje.

Radio

Ljubljana, sreda, 6. maja. Opoldanski program odpade. 18.00 Radio-kvintet. 19.00 Literarna ura: Gustav Striša bere drobne novele. 19.30 Dr. N. Preobraženski: Ruščina. 20.00 Samospevi gđe. Milene Verbič. 21.00 Valčkova ura, igra Radio kvintet. 22.00 Časovna napoved in poročila, napoved programa za naslednji dan.

Ljubljana, četrtek, 7. maja. 12.15 Plošče (slovenska in plesna glasba). 12.45 Dnevne vesti. 13.00 Čas, plošče, borza. 17.30 Otroška ura, radio-telka. 18.00 Plošče. 18.30 Drago Ulaga: Gimnastične vaje. 19.00 Dr. Mirko Rupel: Sbrhrvaščina. 19.30 Dr. Reya: Vremensoslovje. 20.00 Pero Horn: Duševna vzgoja otrok. 20.30 Koncert pevskega društva »Ljubljanski zvon«. 21.30 Fagot-solo s klavirjem. 22.30 Časovna napoved in poročila, napoved programa za naslednji dan.

Beograd, sreda, 6. maja. 10.00 Ljudska šola. 11.30 Plošče. 12.30 Radio orkester (Petrovič Jenko, Brodrič, Čížek). 13.30 Novice. 17.00 Vokalni koncert. 17.30 Popoldanski koncert Radio orkestra. 19.30 Iz življenja umetnika. 20.30 Berlin: Simfonični koncert. 21.00 Novice.

Beograd, četrtek, 7. maja. 11.30 Plošče. 12.45 Radio orkester. 13.30 Novice. 14.00 Solški Radio. 16.00 Plošče. 17.00 Kvartet. 17.30 Slovenske pesmi. 18.00 Popoldanski koncert. 19.30 Francosčina. 20.00 Zdravstvo. 20.30 Ljubljana. 22.30 Novice. 22.50 Večerni koncert Radio orkestra.

Zagreb, sreda, 6. maja. 12.20 Kuhinja. 12.30 Plošče. 13.30 Novice. 17.00 Otroška ura. 18.30 Novice. 20.15 Poročila. 20.30 Klavirski koncert. 20.30 Klavirski koncert (Zdenko Pachet). 21.50 Novice. 22.00 Zvočni film.

Zagreb, četrtek, 7. maja. 12.20 Kuhinja. 12.30 Plošče. 13.30 Novice. 17.00 Koncert balalajk. 18.30 Novice. 19.00 Kinološko predavanje. 19.20 Svinjereja. 19.35 Poročila. 19.50 Uvod k prenosu. 20.00 Ljubljana (opera).

Praga, sreda, 6. maja. 11.15 Plošče. 16.30 Bratislava. 16.05 Plošče. 16.30 Otroška ura. 19.05 Plošče. 19.30 Kabaret. 20.30 Violinski koncert. 21.00 Orkestralni koncert. 22.15 Oramba proti zračnim napadom.

Praga, četrtek, 7. maja. 11.15 Plošče. 12.30 Moravská Ostrava. 16.05 Plošče. 16.20 Otroška ura. 16.30 Komorna glasba. 19.15 Koncert. 20.10 Brno. 21.10 Orkestralni koncert. 22.20 Prenos iz kina.

Ouida:

Farmmor

Roman

64

»No dobro! Bowdon se je namreč do ušes zaljubil vanjo,« je nadaljeval s svojim dobrodušnim glasom. »Še nikoli ga nisem videl tako zatelebanega. Gotovo ste tudi vi to opazili. — Ne? Prišel je danes k meni in me prosil, naj govorim z vami. Rad bi ga videl oženjenega, in ker poznam vzgojni način lady Castlemere in ker bi si štel v čast stopiti v rodbinsko zvezo z vami, tedaj sem mu dal svoje očetovsko privoljenje. Da po pravici povem, mala gospodična je tudi meni všeč. Seveda vse to, če vi dovolite.«

»Vsaj nekaj let še bi ji dali uživati mir!« je pomislil minister nevoljno. Odgovoril pa je z najvljudnejšim nasmeškom.

»Boljšega snubca bi ji težko našel! Štejem si v veliko čast, da jo je zasnubil lord Bowdon. Ali vas smem vprašati, če moja varovanka že kaj ve o tem?«

»Nič — prav nič, dragi lord. Tako nedolžna je še in mlada, moj sin pa je razumen dečko, zato je hotel imeti najprej vaše dovoljenje. Ali ne bi vi hoteli sporočiti to mladi dami?«

Rad. O vsem ostalem glede te zadeve pa se dome-

nimo, ko izvemo za njeno mišljenje.«

Njegova milost je pogledala Farmora z odprtimi usti. Ni mu prišlo na misel, da bi utegnila kakšna ženska zavrniti njegovega sina, bodočega vojvodo Beauvoira.

Farmmor je nadaljeval z vljudnim nasmeškom:

»Ne morem si kaj, da vam ne bi rekel, kako me vaša snubitev veseli. Zveza z vašo hišo presega moje najvišje želje, ki sem jih kdaj gojil za svojo varovanko; vendar pa si štejem v dolžnost, da ne vplivam najmanj na njeno odločitev. Tudi ne morem vedeti, kakšne misli roje mlademu dekletu po glavi.«

Njegova milost ni bila baš zadovoljna s tem odgovorom, dasi je bil Farmmor zelo vljuden. Pa tudi Farmmor ni bil nič kaj vesel snubitve. Če jo je že moral nekomu izročiti in mu poveriti skrb zanjo, tedaj bi bil še najrajši videl, da bi se njeno srce odločilo za njegovega nečaka. Tega je nameraval vzgojiti po svojih načelih, preskrbeti mu primeren položaj in si tako zagotoviti njegovo hvaležnost. Na ta način je upal ohraniti še za poznejšo dobo pravico vplivati na potek njenega življenja. Vendar pa je bil dolžan sporočiti otroku snubitev vojvoda, dasi mu je bilo to bridko in težko. Sprejel je nase to nalogo in kot kavalir in vesten varuh jo je moral izvršiti.

Po pogovoru s prijateljskim mu vojvodo je našel Lucilio šele proti večeru na terasi. Šlonela je na terasni ograji v večernem soncu, sanjavo zroč v naravo.

Pristopil je k njej in ji ljubeče položil roko na glavo,

»O čem razmišljaš?« jo je vprašal tiho.

Pogledala ga je in obliče ji je zasijalo od veselja kakor vedno, kadar se ji je on približal.

»Razmišljal sem,« je odgovorila deklica, »kaj vse bi vedeli povedati sivi samostanski zidovi, če bi znali govoriti, koliko skrivnosti je zakopanih o tistih stoletnih gozdovih —«

»Sanjačka!« se je zasmejal. »Kaj ti če temna preteklost? Ti si naša bodočnost! Kaj sem te mislil še vprašati? No, kako ti ugaja življenje v našem gradu?«

Pogledala ga je s pristranim pogledom.

»Življenje je tu vsak dan praznično,« je odgovorila, »toda tudi če bi tega ne bilo, bi se čutila presrečna, samo da živim pod vašo streho.«

Nasmehnil se je; sleherna njena ljubezniva beseda ga je razveselila. Zdaj sta bila sama na terasi. To priložnost je hotel takoj izrabiti, da ji sporoči željo vojvode in njegovega sina.

»Lucilia,« je začel z obotavljanjem, »ako le hočeš, moreš sama postati gospodinja lepe graščine.«

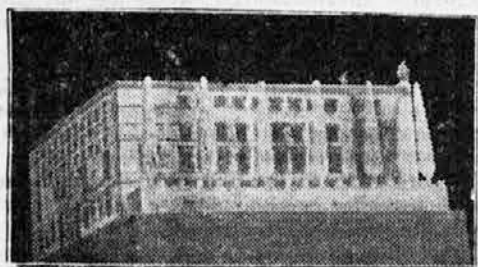
Začuden ga je pogledala.

»Marsikateri izmed naših mladih kavalirjev bi bil srečen, ako bi ti smel pokloniti najponosnejše gradove,« je nadaljeval.

Toda ona ga še ni razumela. Farmmor je v svojem srcu preklinjal ljudi, ki so hoteli neusmiljeno porušiti to nežno otroškost.

Pred zgradbo univerzitetne knjižnice

Ljubljana, 5. maja. Univerzitetna knjižnica, ki jo bodo začeli graditi na »Fürstenhofu« nasproti gostilne »Pri panju« na Napoleonovem trgu, bo prva zgradba, ki jo zgradi država v Ljubljani. Naša slika pri-

kazuje model zgradbe univerzitetne knjižnice po načrtih vseučiliškega prof. Plečnika. Prof. Plečnik, oz. njegova šola, izdeluje sedaj proračun za zgradbo do najmanjših podrobnosti. S tem ogromnim elaboratom je zaposlen že mesec dni. Ko bo gotov, se odpelje rektor dr. Šerko v Beograd, da dobi dovoljenje za zgradbo, ki bo ena najmonumentalnejših poslopij v Ljubljani. Računa se, da prične s gradbenimi deli meseca julija.

Najtežji zločin Todora Medića

Razburljivi prizori v sodni dvorani

Enajsti dan v razpravi proti razbojniku Todora Mediću je bil zelo živahen in razburljiv. Sodna dvorana je bila zopet popolnoma nabita. Ko so pripeljali na zatožni klopi Medića, ki mu je zadnje dni lice precej obledelo, je začela razprava zaradi razbojništva, katerega je Medić izvršil 30. oktobra 1930 v Motilju v Liki. Tedaj je prišel s tremi svojimi pajdasi v hišo Jove Ajdukovića, preoblečen v orožniškega narednika, češ da mora hišo preiskati. Medić je razbil kovčeg, iz katerega je vzel 246 dolarjev. Njegovi pajdasi so zavili v rjuhe še druge predmete in s plenom zbežali v gozd. Udeleženci pri tem reparskem napadu je razbojnik Medić priznal. 30. avgusta lani je pa Medić v Josancih v Liki vdrl v hišo Ilija Radakovića tudi pod pretvezo, da mora hišo preiskati kot orožnik, ker se v njej skriva razbojnik Medić. Iz predala je razbojnik tedaj odnesel 25.000 Din. Tudi ta zločin je Medić pred sodniki priznal.

Sledila je razprava o najbolj krvelovnem zločinu, ki ga je izvršil Medić 9. septembra lani v Baričevcu v Liki. Vdrl je v spremstvu treh svojih tovarišev, oborožen s puško, v hišo Martina Blaževića in Mija Pavičiča. Oba je zvezal z verigami in ju mučil. Blaževićovo ženo je pa zvezal in jo mučil z razbeljenim železom. Odnesel je tudi nad 15.000 Din v gotovini. Ta zločin je Medić odločno tajil. 31-letni Martin Blažević je razburjen pripovedoval, kako ga je Medić zvezal in pretepal. In njegovo ženo slekli in jo zbadali z razbeljenim železom, da mu je morala povedati, kje ima spravljene denarje. Razbojnik so hoteli starko tudi politično s kromom, pa k sreči niso našli vode v hiši. Zaslišana je bila tudi 83-letna Ruža Blažević, ki je pripovedovala, kako so jo razbojniki trpinčili. Zaradi svoje močne narave je preživela te muke, vendar je še danes tako oslABLJENA, da so jo morali pred sodniki podpirati, da se ni zgrudila na tla. Zaslišan je bil tudi Mile Pavičič, ki je izjavil, da Medić ni podoben razbojniku in da ga ne bi imel rad na svoji vesti. To je Medić takoj izkoristil in zopet zatrjeval svojo nedolžnost pri tem zločinu.

V soboto sta prišla na vrsto še dva zločina Todora Medića in s tem je bil končan dokazni postopek v tem velikem procesu pred šibeniškimi sodniki.

Kdo je morilec?

Mož ali skrivnostni ženin ljubimec

V Zajčevcu pri Gnjilani se je dogodil v hiši Sante Ajetovića zločin, ki je doslej nepojasnen. Ko je prišel Ajetović pred dnevi ponoči domov in stopil v sobo svoje žene Amine, se mu je nudi strašen prizor. Amina je ležala zaklana pred posteljo. Morilec ji je z ostrim nožem prerezal vrat in ji zadal še dve smrtni poškodbi z nožem v prsa. Po izjavi nekega dekleta je prišel po polnoči neki neznanec skozi okno v Aminino sobo. Amina mu je odprla dvorani. Najbolj verjetno pa je, da se je Amina sporazumela že čez dan z vasovalecem. To dekle je videlo tudi, kako je nekaj časa nato neznanec skočil zopet iz sobe in izginil v noč. Med tem ko je bil v sobi, ni bilo slišati nikakega sumljivega ropota. Kdo je morilec Ajetovićeve žene in zakaj jo je umoril, še ni znano. Mogoče je, da je morilec plezal v Aminino sobo potem, ko je vasovalec že odšel. Dekle, ki je pripovedovalo o vasovalcu, je šlo nato spati in izvedelo šele naslednje jutro od Ajetovića, kaj se je zgodilo z njegovo ženo. Morilec ni pustil za seboj nikakih sledov. Svojo žrtev je umoril premisljeno in zelo oprežno. Nož, s katerim je ženo zaklal, je skrbno obrisal v srajco svoje žrtve ter ga vzel s seboj.

Preiskava je v polnem teku. Sosedje so izjavili, da je Ajetović imel svojo mlado in lepo ženo zelo rad, vendar je bil na njo zelo ljubosumen. Kakšna je bila pravzaprav Amina, sosedje niso vedeli povedati, videli so jo pa večkrat z nekim neznancem, ki je zahajal k nji ponoči, kadar ni bilo Ajetovića doma. Tako je ostalo nepojasnjeno, ali je morilec mož sam ali Aminin tajnišveni ljubavnik.

b Poneverbe obtožen bančni direktor. V Suibotici je začela razprava proti direktorju Es-komptne banke v Adi Weissu Gezi, katerega je državni pravdnik obtožil da je l. 1929 poneveril pol milijon Din v banki in pobegnil na Madjarsko.

b Občni zbor Zveze mest. Dne 20. t. m. se bo v Sarajevu vršil občni zbor Zveze mest. Na njem bodo sklepali o sedežu organizacij in izvolili novo upravo.

Jz Dravske banovine

d Novo akademsko društvo. Kraljevska banka uprava Dravske banovine v Ljubljani je dovolila ustanovitev društva »Akademsko društvo AO« po § 6. društvenega zakona z dne 15. nov. 1867, drž. zak. št. 134. Društvo je zadobilo pravno osebnost s sklepom ustanovnega občnega zbora dne 2. maja 1931.

d Pričetek rednih zdravniških ordinacij v Zdravstvenem domu v Medvodah. Redne zdravniške ordinacije pričnejo v Zdravstvenem domu v Medvodah v ponedeljek 14. maja ob 14. uri ter se bodo vršile do nadaljnjega redno vsak ponedeljek in četrtek ob 14. uri dalje v početku nedeljene v dežjem dispanzerju, šolsko zdravniški posvetovalnici in polikliniki, ter v splošnem ambulatoriju. Zdravniško službo bo vršil v Zdravstvenem domu dr. Luka Bežič, zdravnik Zavoda za zdravstveno zaščito mater in dece v Ljubljani.

d Družina »Soča« bo gostovala jutri v Narodnem domu v Kranju z učinkovito, duhovito komedijo v treh dejanjih »Vrag«. Pred predstavo govori uvodno besedo odlični gledališki pedagog, igralec, režiser g. Skrbiniček. Začetek ob 20.30. Družina »Soča« je že pred časom gostovala v Kranju z »Očetom«, ki je ostal v prijetnem spominu, zato se nadejamo tudi jutri najboljega uspeha. Predprodaja vstopnic kot običajno.

Obleke in klobuke kemično čisti, barva, plisira in lika tovarna Jos. Reich. 398—3

d Javnosti! Uprava Dravske župe skavtov in planink v Ljubljani je na svoji XXIV. redni seji dne 4. maja 1931. na predlog vodstva stega skavtov v Ljubljani in na osnovi pritožb iz javnosti uvidela potrebo, da razpusti Zmajev steg skavtov v Ljubljani. Istočasno se je sklenilo steg nanovo ustanoviti ter ga tako organizirati, da bo skavtski ideji v čast, državi pa v korist. — Pripravljalni odbor tvorijo: starešina Dravske župe skavtov Kunaver Pavel, ravnatelj mešanske šole; načelnik Dravske župe skavtov Zor Miroslav, učitelj; Kunčič Avgust, kapetan I. kl. v p.; Škrabek Vladimir, cand. iur.; Krofta Miloš, stud. ing.; Avčim Marij, stud. gymn. — Člani, ki namenjajo brezpogojno izvrševati skavtsko obljubo in skavtske zakone, se sprejemajo nanovo v dvorani Hotela Tivoli (Svica-riji) v soboto, dne 9. maja 1931., od 16. do 18. ure (mlajši od 17 let v spremstvu staršev ali z njih pismenim dovoljenjem). — Bivši člani (razpuščenega stega) ne plačajo vpisnine, za nove je vpisnina 10 Din. Čim člani razpuščenega stega zvedo o razpustitvi, naj vse inventar, ki ga imajo doma, takoj oddajo v skavtski sobi hotela Tivoli (Svica-riji). V slučaju, da se to ne zgodi, bo pripravljali odbor prisiljen obrniti se na šolske in druge oblasti po pomoč. Ta naredba stopi v veljavo 16. maja 1931. — Uprava Dravske župe skavtov in planink v Ljubljani.

d Za pomladanske izlete Vam nudi najbogatejšo izbiro »provincij« velemedsarija Slamič na Gosposvetski cesti. 1164

d Jurjevanje Ciril-Metodove družbe na ljubljanskem gradu se vrši v nedeljo, dne 10. maja t. l. 1193

NA TISOČE ZADOVOLJNIH S »PAN« OV RATNIKOM. 943-11

d Studijska konferenca za mir, ki jo je sklicala Internacionalna Alijanca za žensko volilno pravico in državljansko vzgojo žene, bo v Beogradu od 15. do 20. maja. Za govornike povabi odlične osebnosti, moške in žene. Tako bo na konferenci v Beogradu med drugimi govoril tudi znameniti angleški političar in pobornik miru Lord Cecil. Govorile bodo: Amerikanka Ruth Morgan, predsednica komisije za mir Društva narodov, češka senatorka Plaminkova, Nemka Schreiber-Kruger, ministerjalna svetnica dr. Baumerjeva, Emilija Gourd in druge. Zeleti bi bilo, da se udeležijo konference več Slovencev. Zlasti opoz

Maribor

m Učiteljska zborovanja. Učiteljsko društvo za Maribor in najožje okolice bo zborovalo jutri v tretji deški osnovni šoli. Zborovanja, ki se prične ob 8.30, se bo udeležil tudi član poverjenstva, ki bo poročal o novem uradniškem zakonu.

m Proslava Jurjevega dne. Strelska družina, Sokol in rezervni častniki pozivajo svoje člane, da se danes zjutraj udeležijo proslave Jurjevega dne na Teznu. Avtobusni promet je pomnožen. Na Teznu bodo avtobusi vozili že od 6.30 dalje.

Pijte original »CHABESO«. 1114

m Ocenjevalna vožnja krog Pohorja. Tukajšnji Motoklub bo priredil v nedeljo, dne 10. maja ocenjevalno dirko krog Pohorja.

m Zadnja vprizoritev »Učlovečenja« po znanih cenah. Radivoja Reharja misterij »Učlovečenje«, s katerim so naši igralci pretekli teden gostovali v Zagrebu, se bo zadnjič v sezoni vprizoril v soboto, dne 9. t. m., in sicer po znanih cenah. Kdor si še ni ogledal te inscenacije in vsebinsko zanimive predstave, naj ne zamudi poslednje prilike!

Radi kvalitete in cene — samo »Karo čevlje!« 985

m Poroke. Pretekli teden so se v Mariboru poročili: Franc Koobek, železniški uradnik in gđ. Marija Kosičeva, zasebnica; Vinko Vodušek, kamnosek in gđ. Irma Pecolova, zasebnica; Robert Ackermann, strojni ključavničar in gđ. Marija Subceva, šivilja in Karel Rupert, tkalski mojster in gđ. Angela Herzogova, zasebnica. Bilo srečno.

m Občni zbor Gimnazijskega podpornega društva. Gimnazijsko podporno društvo v Mariboru bo imelo svoj redni občni zbor danes, v sredo 6. t. m. ob 16. uri v gimnazijski zbornici.

m Tombola. V nedeljo, dne 10. t. m. popoldne bo priredila Krščanska ženska zveza dobrodelno tombolo na Trgu svobode.

m Akrobacija po strehi. Ze pozno zvečer je trgovca Dolček v ponedeljek opazil, da se nekdo sprehlja po strehi njegove hiše v Barvarski ulici. Hotel ga je pregovoriti, naj se odstrani, pa zaman. Posrečilo se je to šele tedaj, ko so lanta spoznali in poklicali očeta. Bil je znani elabourni V. V.

m Slaboumna ženska na ulici. V ponedeljek je neka ženska pripeljala v Maribor k zdravniku 23letno kmečko dekle Marijo Tratnikovo iz Vuzenice. Ko sta šli čez glavni most je Tratnikova nenadoma pobesnela, pričela napadati ženske in jim trgati klobuke z glav. Pozvali so rešilni avto, ki jo je začasno prepeljal v policijske zapore.

Kranj

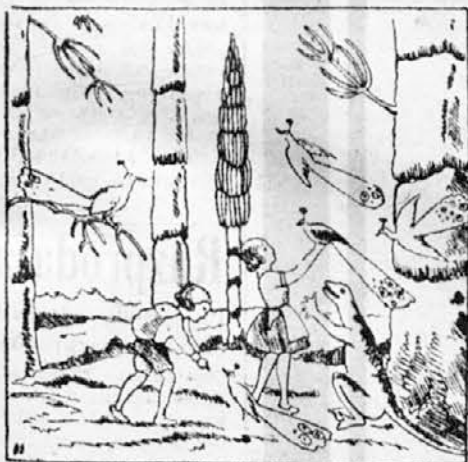
Podružnica Slovenskega planinskega društva v Kranju je na svoji žalni seji 4. t. m. v prostorih Jadransko-podunavske banke v spomin svojega prezasluznega dolgoletnega in častnega člana gospoda mr. ph. Frana Šavnika za njegovo nad 35 letno požrtvovalno delo v prosep podružnice in planinstva sploh sklenila, da se vzdaja na Valvazorjevi koči pod Stolom spominjska plošča in da se od njega zasnovana nova planinska postojanka na Storžiču imenuje »Šavnikova koča«.

Škofja Loka

Sestanek v svrhu proučavanja gospodarskih, socialnih, kulturnih in komunalnih prilik za Škofjo Loko se je vršil v ponedeljek popoldne pod vodstvom vodje sreske izpostave g. Franja Levičnika v mestni posvetovalnici v Škofji Loki. Zastopniki institucij, društev, korporacij in gospodarskih ustanov so prispeli polnoštevilno. Daljšemu pozdravnemu nagovoru g. poglavarja je sledil razgovor glede razmejitev občin, imenovanja člana banskega sveta za škofjeloški okraj, prometnega davka, brezposelnosti in naraščajoče gospodarske krize, delovanja pri Sokolu kraljevine Jugoslavije in pomaknitve Škofje Loke v drugi draginski razred, kakor je bilo tako vsa leta. Debatna je marsikaj razbistrila; glede novega teritorija občin bodo sklepali posamezni občinski odbori.

Nogometna tekma v nedeljo popoldne je končala z rezultatom 2:2. Sokolski nogometni klub se je krepko uveljavil napram Jadransko-podunavski tekmi. Tekmo je v drugem polčasu motil hud naliv, pa tudi padanje žoge v Soro je igro prekinjalo. Sodnik, Ljubljanečan, je bil prav dober. Obisk gledalcev šibak zaradi dežja.

Potovanje po zvezdi večernici

68.

Preslični gozd se je širil dalje in dalje, da so se ga naši prijatelji že skoraj naveličali. Razveselile so jih šele prelepe ptice, ki so se sprehajale pod drevesi in ubrano prepevale. Po zunanosti so bile podobne našim pavom, po velikosti pa srakam. Priljudno so se približale Dušanu in Danici ter jima sedle na ramena in na roke. Deček in deklica sta jih ljubeznivo božala.

Dva samomora v ječi

»Kolesar« Harry se je v mariborskem zaporu obesil -- V škofjeloški temnici so samomorilnega kandidata rešili

Maribor, 5. maja.

Kakor smo v nedeljo poročali, je bil 1. t. m. pred tukajšnjim okrožnim sodiščem obsojen znani tat koles, bivši mizar Josip Harry na 2 leti težke ječe. Obsojenec je lani ukradel v Mariboru in okolici okrog 30 moških in ženskih koles. Ukradena kolesa je povečini predelal in potem deloma sam, deloma pa s pomočjo svoje žene prodajal po deželi posebno v Vitanju in tamkajšnji okolici.

Obsodba je Harryja zelo potrla. V celici okrožnega sodišča, ki stoji tik poleg one, v kateri je zaprt in skrbno zastražen ropar in morilec Rudolf Mohorko, je posedal večinoma tih. V noči od včeraj na danes je malo pred četrto uro vstal in hodil sem ter tja. Pazniku, ki je začel njegove korake, je dejal, da ne more spati. Vendar je obljubil, da bo takoj spet legel. Ko pa je čez nekaj časa paznik spet pogledal skozi linico v celico, Harryja ni več videl. Zato je odprl vrata in se ozrl po prostoru. Harryja je tedaj opazil obešenega na rjuhi, katero je zavil kakor vrvi.

Obešenca so nemudoma sneli in ga skušali obuditi, toda brez uspeha. Zdravnik, ki so ga pozvali k samomorilcu, je le še ugotovil, da je Harry mrtev. Njegovo truplo so z vozom mestnega pogrebnege zavoda že dopoldne prepe-

ljali v mrtvašnico na Pobreškem pokopališču ter ga bodo jutri pokopali.

Škofja Loka, 4. maja.

Včerajšnje nedeljo so imeli škofjeloški varnostni organi dovolj opravka. Ze v prvih dopoldanskih urah je bil aretiran na pokopališki poti neki Alojzij Š., Ljubljanečan, ki je v popolnoma vinjenem stanju šaril in pozneje oblezel v Kapucinskem predmestju. Slična dva rogovileža sta bila spravljena pod varno streho popoldne, le s to razliko, da je bila potrebna celo orožniška pomoč, ker so se podivjanci mestnemu stražniku g. Gabru naravnost uprli. Zadnjega gosta pa so zajele oči postavbe okoli 22. ure. Možakarja Lovrenca R. iz Zabje vasi v Poljanski dolini je stražnik zaradi beračenja in pohajkovanja pospremljal v občinsko temnico in je vrata zaklenil, ne da bi pričakoval kaj izrednega. Ze čez čas pa se je začelo iz zapora kričanje in vpitje, ki je polagoma prešlo v obupne klice po pomoč. Slučajno mimoidoči brivski pomočnik Varlec je obvestil o hropenju in po našenjanu aretiranca tačas patruljujočega stražnika, ki je brž pohitel v temnico. Nudil se mu čuden prizor. Lovrenc je imel zadrgnjen okrog vratu usnjen pas, ki ga je potezal z vrvi, navezano na pasu in na nasprotnem koncu na nogi. Pomoč je prišla še o pravem času. Svojevredstven poskus samomora je vzbudil razumljivo zanimanje, tembolj, ker so taki in slični dogodki v Škofji Loki zelo redki.

Nesreča tržaškega brzovlaka

Rimske toplice, 4. maja.

Popoldanski tržaški brzovlak, kateri prihaja v Rimske toplice nekaj minut po 16. uri ter nima na tukajšnji postaji postanka, je včeraj popoldne privozil v postajo, kjer se mu je pripetila nesreča. Na jedilnem vozu, ki je bil priklopljen, se je mahoma, ko je pasiral brzovlak postajo, zlomilo pero, zato se je voz v trenutku sesedel. Postajno osobe je takoj po nesreči poskrbelo, da so odklopili pokvarjeni voz, kar je bilo še tem bolj težavno, ker je bil en tir zaseden z garnituro, ki je čakala na prevoz železničarjev, ki so privedli ta dan izlet v Rimske toplice. Končno so po daljšem premikanju, ko so bili tiri zasedeni, odklopili jedilni voz, katerega so potem ostavili v Rimskih toplicah ter ga je potem, ko so telefonično obvestili o nesreči Zidani most, spravila rezervna lokomotiva do Zidanega mosta, dočim je brzovlak vsled nezgode, ki se je pripetila, nadaljeval svojo pot z več kot polurno zamudo.

Lažni sodni uradnik

Znanstvena banka kraljevine Jugoslavije a. d.

Dunajska cesta št. 13 - Hiša Zidarjevih dedičev

podružnica Ljubljana

Račun poštne hranilnice št. 14.003 - Telefon 30-20

Centrala: Beograd

Glavna podružnica: Zagreb

Podružnica Sarajevo

Daje kredite obrtnikom, obrtnim kreditnim zadrugam in lombardira državne vrednostne papirje. Sprejema hranilne vloge z in brez odpovedi. Otvorja tekoče in žiro račune. Izdaja kavcije in garancijska pisma. Kupuje in prodaja devize in valute za račun obrtnikov in obrtnih kreditnih zadrug. — Izvršuje vse ostale bančne posle.

Italijansko gospodarstvo v letu 1930

Skoro vse italijanske delniške družbe so zaključile poslovno leto 1930, in je analiza zadnjega poslovnega leta v splošnem več ali manj omogočena. »Il Solec« prinaša tabelarično razvrstitev uspeha, iz katere posnemljemo le najglavnejša podjetja. Zanimivo je, da tabela ne vsebuje cele vrste podjetij, ki so zaključila z izgubo, oziroma se nahajajo v sanaciji. Predvsem velja to za industrijo umetne svile, ki je bila ena najglavnejših industrijskih panog Italije, in ki je razen majhne izjeme podjetja »Seta Bemberg« ostala popolnoma brez vsake dividende.

Izpuščena so nadalje iz tabele vsa falitna podjetja, kakor Bonifiche Ferraresi, skupina Guallino, spropadlim zavodom Banca Agricola Italiana, večina posestrimskih podjetij Italgas družbe, Acna, predilnica Pellegrino Pontecorvo itd. Tudi v bombaževinskih branši manjkajo glavne zastopnice kakor Cotonificio Veneziano, Crespi in Manifatture Toscane s skupno 1138 milijoni lir kapitala, ki se nahajajo v svrhu sanacije pod kontrolo zavoda Banca Commerciale Italiana. Nadalje manjka Cotonificio Valle Seriana (24 milj.). Poleg tekstilne industrije je opaziti močno nazadovanje strojne, električne in avtomobilske industrije. Predvsem je v teh panogah nazadovanje povpraševanje tuzemstva, še bolj pa inozemstva. Tudi država, ki je v prejšnjih letih izdatno podpirala industrijo je v pretekli poslovni dobi znatno omejila svojo širokogrudnost. Vsled občutne gospodarske krize in splošne štednje s strani potrošnikov, je tudi dobava električnega toka ogromno nazadovale. To nazadovanje je posebno občutno v tekočem letu. Pri nekaterih agrarnih družbah je slabo gospodarjenje povzročilo velike izgube. Compagnia Fondiaria Regionale je skoro ves svoj delniški kapital 215 milijonov lir povsem izgubila, tako da delnice, ki se glasijo na nom. 100 lir, notirajo na borzih po 9 lir za komad, enako so nazadovale tudi delnice Fondi Rustici (nom. 200 lir, današnji tečaj 30 lir).

Tudi v bančnem poslu je zaznamovati stalno nižanje uspehov. Čisti dobiček bank in finančnih družb, ki je leta 1925. znašal povprečno

838% obrestovanje lastnega kapitala, se je znižal v letu 1930. na 633%.

Uspehi zadnjih treh let:

Banke:	Del. glav. v mil. lir	Dividenda v % 1928	Dividenda v % 1929	Dividenda v % 1930
Banca d'Italia	300	10	10	10
Banca Comm. Italiana	700	13	13	12
Credito Marittimo	150	6	6	—
Banco di Roma	200	6	6	6
B. d'America e d'Italia	200	5	4	—
B. Pop. di Novara	71	8	8	7
Paroplovne družbe:				
Cosulich	400	—	—	6
Lloyd Sabaudo	250	10	10	8
Težka in strojna industr.:				
Ilva	500	6	7	5
Breda	96	—	8	—
Fiat	400	12.5	12.5	9
Alfa Romeo	60	6	6	4
Elektroindustrija:				
Marelli	60	8.5	8.5	5
Brown Boveri	60	7	7	5
Alta Italia	250	6	4	—
Sarda	150	7	7	5
Kemična industrija:				
Montecatini	50	18	18	15
Distillerie	130	9	10	8
Bombažna industr.:				
Cotoniere Meridionale	60	6	—	—
Cot. Cantoni	60	26.7	17.5	12.5
Cot. Vittorio Olcese	50	25	20	15
Unione Manifattura	30	35	30	18.5
Cotoniere Coats	60	42.7	32	24
Ostale industrije:				
Lan. Targetti	12.5	10	6	—
Scotti (klobuki)	20	15	10	—
Cascami Seta	63	16.7	16.7	6.7

Dividendni izgledi za tekoče leto niso v ničemer boljši od lanskega leta. V letu 1930. je vsaj prvo polletje nekoliko omililo splošno situacijo, medtem ko je prvo polletje tekočega leta na višku gospodarske krize. Odprto ostaja tudi vprašanje, ali bodo mogle delniške družbe tudi v tekočem poslovnem letu uporabljati prikriti skladi prejšnjih let, ki so do malega vsi že izčrpani.

Gospodarske vesti

× Znanstvena banka kraljevine Jugoslavije a. d. podružnica Ljubljana, Dunajska cesta št. 13, (hiša Zidarjevih dedičev), zamenjava svojih delničarjem iz Ljubljane začasne in stalne delnice. Obenem tudi izplačuje dividendo za poslovno leto 1930., katere znaša Dan 14— za delnico. Delničarji izven Ljubljane prejmejo stalne akcije in dividendo od centrale v Beogradu potom svojih krajevnih cenzurnih odborov, odnosno organizacij.

× Zakonski osnutek za pospeševanje domače brodogradnje. V ministristvu za trgovino in industrijo se je v soboto sestala pod predsedstvom ministra Demotrovića konferenca strokovnjakov, ki je razpravljala o zakonskem osnutku premiranja tuzemskih ladjedelnic. Po peturnem intenzivnem razpravljanju vseh vprašanj se je dosegel sporazum v smislu zakonskega osnutka.

Borzna poročila

dne 5. maja 1931.

Devizna tržišča

Ljubljana, 5. maja. Amsterdam 22845, Berlin 135225—135525, Bruselj 7906, Budimpešta 99153, Curih 109350—109650, Dunaj 7984 do 8014, London 27641, Newyork 5663—5683, Pariz 22122—22322, Praga 16796—16876, Trst 29650—29850.

Zagreb, 5. maja. Amsterdam 22815—22875, Dunaj 79840—80140, Berlin 135225—135525, Bruselj 78860—79260, Budimpešta 99153 bl., London 27601—27681, Milan 29652—29852, Newyork ček 5663—5683, Pariz 22122—22322, Praga 16796—16876, Zürich 109350—109650.

Beograd, 5. maja. Amsterdam 22815—22875, Budimpešta 99003—99303, Dunaj 79840—80140, London 27601—27681, Milan 29648—29848, Newyork 5663—5683, Pariz 22122—22322, Praga 16796—16876, Zürich 109350—109650.

Beograd, 5. maja. Jutri borza zaradi praznika ne posluje.

Dunaj, 5. maja. Amsterdam 28570, Atene 92165, Beograd 12550, Berlin 16923, Bruselj 9879, Budimpešta 12390, Bukarešta 423, London 341587, Madrid 7450, Milan 37255, Newyork 71060, Pariz 27775, Praga 210513, Sofija 51495, Stockholm 19045, Kopenhagen 19010, Varšava 7958, Zürich 136905.

Curih, 5. maja. Beograd 19135, Pariz 202925, London 252375, Newyork 519025, Bruselj 72175, Milan 27175, Madrid 5425, Amsterdam 208—, Berlin 123575, Dunaj 7303, Sofija 3765, Praga 15375, Varšava 5820, Budimpešta 90535.

Vrednostni papirji

Na ljubljanskem tržišču ni sprememb. Zagreb, 5. maja. Drž. papirji: inv. pos. 88—8850, voj. škoda ar. 42550—426 (42550), kasa 42550—426, maj 42550—426, junij 42550

Dunaj, 5. maja. Bankverein 1605, Kreditni zavod 4550, Dunav-Sava-Adria 1398, Prioritete 8875, Trbovlje 3750, Leykam 3.

Žitna tržišča

Na ljubljanskem tržišču tendenca neizpremenjena čvrsta, promet: 1 vag. moka. Novi Sad, 5. maja. Pšenica: 79-80 kg srednje-baška 17250—17750, baška okolica Novi Sad 170—175, Sombor 165—170, potiska šlep, ban. Bega šlep 175—180, gornjebaška 17750—180, gornjebanatska 17750—18250, sremska, slav. 78 kg 160—165, okolica Indja 78 kg 165 do 170, slavonska šlep 77-78 kg 15750—16250. — Koruza: baška maj 102—104. — Moka: baška št. 2. 225—235, 5. 205—215, 6. 195—205, 7. 155—160. Vse ostalo neizpremenjeno. Promet: pšenica 8 vagonov, koruza 25, oves 2, moka 10 vagonov. Tendenca: stalna.

Sombor, 5. maja. Pšenica: baška potiska šlep 80 kg 175—180, baška okolica Sombor 78-79 kg 16250—16750, gornjebaška 79-80 kg 178—180, sremska, slav. 78 kg 15750—16250. — Ječmen: baški krmilni 64-65 kg 150—155, baški letni 68-69 kg 155—170, baranjski 70 kg 190—200. — Koruza: baška 101—103, maj 103—105, Dunav, šlep 101—103. — Moka: baška 0g. 0gg 250 do 260, 2. 215—225, 5. 195—205, 6. 180—190. — Otrubi: pšen. baški 130—135. Vse ostalo neizpremenjeno. Promet: 1855 vagonov.

Budimpešta, 5. maja. Tendenca: prijazna, promet: miren. Pšenica: maj 1513—1526 (1526 do 1527), jun. 1502 (1514—1516). — Rž: maj 1370—1375 (1375—1377). — Koruza: maj 1339—1340 (1339—1340), julij 1369—1378 (1378—1377), trans. maj 1115.

Ljubljansko lesno tržišče

Tendenca neizpremenjena mlačna, brez prometa.

SLEPAR

prodaja pod mojim imenom neko ničvredno mast proti kurjim očesom. Moji potniki naj se Vam legitimirajo z legitimacijo Trgsko-obrtno zbornice na moje ime. Vsi, ki jih je slepar opeharil, dobe od mene en lonček »Radio-Balzama« brezplačno, ako pošljejo lonček in navodilo sleparske maže. Se vedno jamčim za dobroto mojega »Radio-Balzama«, a ne za tuje potvorbe. Rešite se kurjih očes, bradavic, trde kože, bul itd.

Lonček 10 Din (predplačilo), na povzetje 18 Din, dva 28 Din, tri 38 Din, pošlje franko:

R. COTIČ — LJUBLJANA VII. Kamniška ulica 10a.

Razširjajte Jugoslovana!

Prostovoljna sodna dražba zemljišč

v št. Vidu nad Ljubljano

P VIII. 221/30—89.

Na praznik Vnebohoda, v četrtek dne 14. maja t. l. se bodo na licu mesta v št. Vidu nad Ljubljano razprodajale od posestva št. Vid št. 17 različne stavbne in zemljiške parcele v sredi in poleg vasi.

Pričetek dražbe ob 13. uri (eni popoldne) pri hiši št. 17 — Cirmanu, vulgo Lovrencu v št. Vidu poleg cerkve. Kupnina je plačljiva v obrokih.

Ostali dražbeni pogoji so na vpogled pri podpisnem sodišču soba št. 37.

Okrajno sodišče v Ljubljani, odd. VIII., dne 29. aprila 1931.

Društvo »Jadranc«
v Mariboru

bo imelo v soboto dne 9. maja ob 21. uri v gor. dvorani »Nabavljalne zadruge državnih nameščencev« svoj redni letni občni zbor.

Logavice, roka-vice, volna in bombaž 468

najceneje in v veliki izbiri pri
KARL PRELOG
Ljubljana, Židovska ulica in Stari trg

Sečel so kateri so dobili v spomin na Birmano v zlatino kupljeno pri

FR. P. ZAJEC

Ljubljana, Stari trg 9

in zadovoljni ostanejo tudi

Botričel

ki so tako ugodno in poceni kupili za svoje Birmane najlepše darila — Oglejte si izložbo

Uniforne

za gg. oficirje in činovnike vse vrste, točno in solidno izvršuje od najboljšega blaga po zelo nizki ceni pri trdki za uniforme in civil: Anton Vrbinc, Ljubljana, Vidovdanska cesta 20.

1196

Razprodaja

Po globoko znižanih cenah se razprodaja cela zaloga raznovrstnih moških, fantovskih in otroških oblek, površnikov, suknjičev, usnjatih in navadnih, modnih kot sportnih blaz itd. samo v konfekciji »Frandec F. K. DERENDA, Ljubljana, Gradišče št. 4., to je nasproti dramskega gledališča. Izkoristite to izredno priliko.